

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/78/2025
Identifikačné číslo spisu: 5024200072
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:5024200072.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T. U., narodenej X. J. XXXX, B. M. L., W. XXX/X, zastúpenej GARANT PARTNER legal, s. r. o., Bratislava, Einsteinova 21, IČO: 36 856 380, proti žalovanému I. L. U., narodenému XX. P. XXXX, B. M. L., W. XXX/X, zastúpenému ADVOKÁTI Müller § Dikoš, s. r. o., Žilina, Tolstého 1201/20, IČO: 36 864 455, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 6C/25/2018, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 26. septembra 2024 sp. zn. 8Co/124/2024, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 26. septembra 2024 sp. zn. 8Co/124/2024 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 7. decembra 2023 č. k. 6C/25/2018 - 762 I. žalobkyňu priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 66,30 %, II. štátu priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania štátu v rozsahu 83,15 % a III. štátu priznal proti žalobkyňu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 16,85 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pri posudzovaní úspechu strán v spore zvažil dve okolnosti a to 1/ úspech v rozsahu BSM a 2/ úspech v hodnote BSM. V časti procesného úspechu strán sporu v rozsahu BSM vyhodnotil, že žalobkyňa určila jeho rozsah správne vo všetkých položkách, pričom časť závisela od dokazovania, keďže žalovaný niektoré položky popieral (zostatok na účtoch a výplatu poisťiek) a dospel k záveru, že žalobkyňa bola úspešná v tejto časti v rozsahu 100 %. V časti procesného úspechu strán sporu podľa hodnoty BSM vyčíslil úspech žalobkyne v rozsahu 66,29 %. Na základe zohľadnenia oboch položiek, stanovil celkový úspech žalobkyne 83,15 % a žalovaného 16,85 %. Takýto úspech sporových strán aplikoval aj na trovy konania štátu. Čistý procesný úspech žalobkyne ustálil na 66,30 % (83,15 mínus 16,85).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie strán sporu uznesením z 26. septembra 2024 sp. zn. 8Co/124/2024 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že I. žiadnej zo strán konania nepriznal nárok na náhradu trov konania, II. štátu priznal voči žalobkyňu a žalovanému, voči každému

samostatne, nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 % a III. žalovanému priznal voči žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd predtým, ako sa zaoberal odvolacími námietkami sporových strán považoval za potrebné uviesť, že v prejednávanej spore rozhodol uznesením, nakoľko okresný súd nepostupoval procesne správne, ak potom, ako bol jeho v poradí prvý rozsudok zrušený vo výrokoch o trovách konania, o týchto trovách konania rozhodol rozsudkom. Pokiaľ je aj výrok o trovách konania súčasťou rozsudku, samostatne má charakter uznesenia, nakoľko sa netýka rozhodovania vo veci samej, kedy súd rozhoduje rozsudkom. Prisvedčil námietke žalobkyne, že okresný súd sa nevysporiadal pri rozhodovaní o trovách konania s predžalobnou aktivitou sporových strán v súvislosti s uzatváraním mimosúdnej dohody o vyporiadaní BSM. Odvolací súd mal preukázať, že k zrušeniu bezpodielového spoluvlastníctva sporových strán došlo rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 10. apríla 2016 a po tomto dátume žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne iniciovala stretnutie za účelom rokovania sporových strán o vyporiadaní BSM a to podaním z 23. mája 2016, ktoré bolo doručené žalovanému 2. júna 2016. Zdôraznil, že predmetné podanie neobsahuje konkrétny návrh vyporiadania, ale navrhuje stretnutie strán za účelom rokovania. Písomným podaním z 12. júla 2016 už žalobkyňa predložila žalovanému konkrétny návrh vyporiadania, avšak tento návrh sa nezhoduje s návrhom, ktorý bol predmetom žaloby. Žalobkyňa v ňom uvádzala dve alternatívy vyporiadania a to nehnuteľné veci previesť darovacou zmluvou na deti sporových strán, a to dcéru v rozsahu 1 a syna v rozsahu 1 s tým, že zostane zachované právo doživotného užívania jej otca v rodinnom dome, ktorý bol predmetom vyporiadania. Ďalej navrhovala, aby ňou označené hnuťelné veci boli rovnako ponechané deťom sporových strán, s výnimkou osobného motorového vozidla, ktoré by bolo prenechané žalovanému. Prípadne navrhovala druhú alternatívu vyporiadania, že nehnuteľné veci budú prevedené darovacou zmluvou na deti sporových strán, na každé v 1, jej bude ponechaná 1 a žalovanému na vyrovnanie podielov bude vyplatená suma 40.000 eur. Z uvedených zistení odvolací súd nemal preukázať, že predžalobné rokovania sporových strán ohľadne vyporiadania boli zhodné s návrhmi na vyporiadanie BSM, ktoré boli prezentované sporovými stranami v rámci konania pred súdom prvej inštancie. Nemožno tak dospieť k záveru, že návrh na vyporiadanie BSM podaný žalobkyňou, resp. v rámci vyjadrení prezentovaný následne žalovaným, bol totožný s predžalobnými návrhmi, ktoré žalobkyňa žalovanému predkladala pred podaním žaloby. Potom nemožno prisvedčiť námietke žalobkyne, že ňou predložená predžalobná komunikácia so žalovaným preukazuje, že pre jeho odmietavý postoj nedošlo k uzatvoreniu mimosúdnej dohody, ktorá by inak mohla byť uzavretá v rovnakom rozsahu aj obsahu ako bola podaná žaloba. V tomto ohľade sa javilo odvolaciemu súdu pravdivé tvrdenie žalovaného v odvolaní, že sa so žalobkyňou nevedeli dohodnúť na hodnote nehnuteľností, ktoré sú predmetom vyporiadania BSM. Nasvedčuje tomu aj fakt, že obaja predložili v konaní znalecké posudky, ktorými preukazovali svoje rozdielne tvrdenia o výške ceny vyporiadavaných nehnuteľností.

2.1. Medzi stranami nebol sporný rozsah BSM, ako ho uviedla žalobkyňa v podanej žalobe, pokiaľ ide o nehnuteľné veci. Čo sa týka hnuťelných vecí označených v žalobe, vo vzťahu k týmto veciam mal žalovaný námietky k zaradeniu osobného auta Volkswagen Passat do masy BSM. Okresný súd však nepovažoval jeho námietku za dôvodnú a auto do masy BSM zaradil. Žalobkyňa v podanej žalobe pôvodne navrhovala, aby predmetom vyporiadania boli aj prostriedky na stavebnom sporení vo výške 10.000 eur a termínovanom vklade vo výške 12.702,50 eura. Následne však svoju žalobu podaním z 11. júna 2020 zmenila tým, že špecifikovala prostriedky na stavebnom sporení v sume 15.611,60 eura a na vklade vo VÚB vo výške 11.835 eur, t. j. spolu 27.446,60 eura, nakoľko boli žalovaným prevedené na účet jeho sestry, ide o pohľadávku sporových strán voči jej osobe. Žalovaný túto skutočnosť namietal, okresný súd však uvedené finančné prostriedky do masy BSM zaradil. Zo strany žalovaného bolo navrhované, aby masa BSM bola v rámci širšieho vyporiadania rozšírená o jeho pohľadávku vo výške 5.695,61 eura, ktorú špecifikoval ako ním uhradené náklady za služby spojené s užívaním nehnuteľností, ktoré sú predmetom vyporiadania. Túto položku okresný súd do masy BSM nezahrnul. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ ide o rozsah BSM, bol zo strany okresného súdu akceptovaný tak, ako ho vymedzila žalobkyňa. No pre potreby pomerovania úspechu a neúspechu sporových strán rozhodným bola hodnota vyporiadavaných nehnuteľností. V tomto prípade prisvedčil odvolacím námietkam žalovaného, že nemožno vyčísl'ovať úspech, resp. neúspech sporových strán týkajúci sa tejto položky. Je nepochybné, že až v rámci súdneho konania strany sporu predkladali znalecké posudky ohľadne výšky hodnoty nehnuteľností, ktoré túto hodnotu vrátane vecného bremena viaznuceho na rodinnom dome,

ktorý je predmetom vyporiadania, určovali odlišne, pričom rozdiely medzi týmito znaleckými posudkami boli značné. Zo znaleckého posudku č. 12/2018 predloženého žalobkyňou vyplýva hodnota nehnuteľností 167.000 eur, hodnota práva doživotného užívania otca žalobkyne bola ohodnotená sumou 71.900 eur, výsledná hodnota nehnuteľností bola stanovená sumou 95.100 eur. Zo znaleckého posudku č. 141/2018 predloženého žalovaným, vyplýva, že hodnota nehnuteľností bola stanovená sumou 329.000 eur a hodnota vecného bremena sumou 29.500 eur. Okresný súd na základe návrhu oboch sporových strán nariadil znalecké dokazovanie a zo znaleckého posudku vyhotoveného v súdnom konaní č. 134/2019 vyplýva hodnota vyporiadovaných nehnuteľností sumou 258.746,91 eura a hodnota vecného bremena sumou 53.911,91 eura, z tohto znaleckého posudku okresný súd pri určení hodnoty vyporiadovaných nehnuteľností vychádzal. Odvolací súd preto prisvedčil žalovanému, že v súvislosti s určením hodnoty vyporiadovaných nehnuteľností žiadna zo strán nebola úspešná a pokiaľ ide o vyporiadanie BSM rozhodnutím súdu, výška výplatku, ktorý je žalobkyňa povinná zaplatiť na vyrovnanie vyporiadania žalovanému, je diametrálne odlišná od výplatku, ktorý žalobkyňa navrhovala v žalobe.

2.2. Odvolací súd v rozsudku, ktorým zrušil výrok okresného súdu o trovách konania poukázal na špecifiká rozhodovania o trovách konania v prípade vyporiadania BSM a na hľadiská, na ktoré treba prihliadať. Okresný súd, ako aj strany sporu však vychádzali z nesprávnej premisy, že každé z uvedených hľadísk je potrebné hodnotiť samostatne a pomerovať úspech v konaní prihliadajúc na „úspech, resp. neúspech“ v jednotlivých hľadáiskách. Naopak tieto je nutné posudzovať vo vzájomných súvislostiach a vyhodnotiť ich závažnosť a vplyv na výsledné rozhodnutie. Odvolací súd dospel k záveru, že pomer úspechu sporových strán bol porovnateľný, t. j. rovnaký. Nemal preukázané, že výsledok súdneho konania sa zhodoval s predžalobným návrhom niektorej zo sporových strán a iba pre neochotu jednej sporovej strany bola druhá nútená podať žalobu. Rozsah masy BSM, o ktorom bolo rozhodnuté sa zhodoval s rozsahom, ktorý uviedla žalobkyňa v žalobe a doplnila počas konania a žalovaný s rozsahom BSM v zásadných položkách (nehnuteľnosti, hnutelné veci s výnimkou osobného auta), súhlasil. Na druhej strane, pokiaľ žalovaný namietal zaradenie pohľadávky voči jeho sestre do masy BSM a navrhol tam zaradenie jeho pohľadávky z titulu vynaložených nákladov a tieto námietky neboli úspešné, jednalo sa oproti zásadnému rozporu medzi stranami, týkajúceho sa hodnoty vyporiadovaných nehnuteľností ktoré boli predmetom vyporiadania BSM. V tomto prípade ich o nevýznamné položky, nemajúce rozhodný vplyv na výsledok sporu. Naopak, rozhodnou bola otázka hodnoty nehnuteľností, hodnota určená znaleckým dokazovaním nariadeným v súdnom konaní sa podstatne odlišovala od hodnoty, ktorá bola uvedená v znaleckých posudkoch predložených sporovými stranami. Nepochybne, vplyv na výšku tejto hodnoty mal aj čas, ktorý uplynul odvtedy ako boli vyhotovené posudky na základe objednávky sporových strán (r. 2018) a na základe nariadenia súdu (r. 2019), no odvolací súd považoval za významné aj to, že strany si znalecké posudky dali vypracovať až keď už došlo k súdному konaniu. Hodnota vyporiadovaných nehnuteľností bola určená na základe znaleckého posudku, avšak preto, že sa strany na nej nevedeli dohodnúť, aj táto skutočnosť viedla odvolací súd k záveru, že nemožno v tomto prípade hovoriť o úspechu, resp. neúspechu niektorej zo sporových strán. Odvolací súd tak, vychádzajúc z § 255 ods. 1 CSP ustálil, že žiadna zo sporových strán nemá nárok na náhradu trov konania voči druhej sporovej strane, pretože každá z nich bola úspešná (aj neúspešná) v rovnakom rozsahu, t. j. 50 %. Vychádzajúc z týchto záverov potom štát má vo vzťahu ku každej strane sporu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 % . Odvolací súd preto napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žiadnej zo sporových strán nárok na náhradu trov konania nepriznal a štátu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi a žalovanému, voči každému v rozsahu 50 %. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Vzhľadom na výsledok odvolacieho konania bol v odvolacom konaní úspešný žalovaný, preto mu voči žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu 100 %.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Považovala za neprijateľný a arbitrárny záver odvolacieho súdu, ktorý pre potreby posudzovania úspechu a neúspechu v spore určil za rozhodnú iba jednu skutočnosť - hodnotu vyporiadovaných nehnuteľností. Namietala, že odvolací súd účelovo uprednostnil iba hodnotu nehnuteľností a bagatelizoval reálnu hodnotu ostatných položiek predmetu

sporu v hodnote takmer 60.000 eur a označil ich za údajne nevýznamné položky nemajúce vplyv na výsledok sporu. Výtýkala odvolaciu súdu, že v jeho rozhodnutí absentuje preskúmateľná odpoveď na jej odvoláciu námietku týkajúcu sa nutnosti aplikácie právneho názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky vysloveného v náleze č. k. III. ÚS 475/2018. Bola názoru, že v zmysle citovaného nálezu zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku a v týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Dovolateľka vnímala uznesenie odvolacieho súdu ako rozhodnutie založené na zjavnej svojvôli súdu, na nerešpektovaní výkladu zákona a obsahu spisu. Mala za to, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní bez opory v skutkovom ako i právnom stave prijal svojvoľne vlastné hypotézy, svojvoľne a eklekticky prezentoval a „hodnotil“ len dôkazy „svedčiacie“ v prospech žalovaného namiesto konkrétnych odpovedí na jednotlivé podstatné tvrdenia a námietky žalobkyne podopreté dôkazmi, zákonom a judikatúrou ponúkol iba všeobecné arbitrárne závery, alebo žiadne, neoprel svoje rozhodnutie o žiadne konkrétne ustanovenia hmotného práva. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu konštatoval, že z obsahu dovolania je zjavné, že dovolateľka namieta nesprávne posúdenie veci odvolacím súdom, i keď dôvody skrýva pod § 420 písm. f) CSP. Bol názoru, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu o trovách konania, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP (a umelo ju napasuje na § 420 písm. f) CSP) je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a arbitrárnu aplikáciu ustanovenia § 255 ods. 2 CSP v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania.

8. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

9. Ústavný súd už v uznesení zo 17. septembra 2019 č. k. I. ÚS 387/2019-26 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil: „Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo

veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“. Ústavný súd z týchto záverov vychádzal aj v ďalších svojich rozhodnutiach (por. napr. nález I. ÚS 47/2021).

10. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, konštatoval aj dovolací súd vo viacerých rozhodnutiach (4Cdo/155/2020, 2Cdo/89/2020, 9Cdo/68/2021).

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené

zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

14.1. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Preskúmaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd nezohľadnil vyššie citované východiská ochrany základných práv a slobôd dovolateľky, preto jeho prístup pri rozhodovaní o trovách konania nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu

ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú náhradu trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

16. Podľa dovolacieho súdu je potrebné rovnaké kvalitatívne kritériá ako na odôvodnenie meritórneho rozhodnutia súdu, uplatňovať aj na rozhodnutie o náhrade trov konania, preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnávať sa so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie o náhrade trov konania založil. Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver, súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Odvolací súd na jednej strane vo všeobecnosti pripustil aplikáciu ust. § 255 CSP a teda aplikáciu zásady úspechu v spore, nijako však tieto všeobecné závery neaplikoval na prejednávaný spor. Povinnosťou odvolacieho súdu bolo po zohľadnení všetkých relevantných okolností predmetného sporu určiť pomer úspechu a neúspechu strán a následne rozhodnúť o náhrade trov konania v zmysle § 255 CSP.

17. Dovolací súd zároveň poukazuje na aktuálny nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 266/2022 z 23. júna 2022, ktorý dospel k záveru, že v rozhodnutí o náhrade trov konania v spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je nevyhnutné zväziť výsledok sporu z toho pohľadu, čo strany svojimi návrhmi obsiahnutými nielen v žalobe a vo vyjadrení, ale aj v ich ďalších podaniach vrátane odvolaní žiadali. Pomer úspechu strán vo veci podľa § 255 Civilného sporového poriadku so záverom, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, nemožno zdôvodniť všeobecnými východiskami, podľa ktorých strany mali vo veci nešpecifikovaný čiastočný úspech, ich podiely na spoločnom majetku sú rovnaké, spor neskončil podľa predstáv ani jednej strany a vyporiadanie bolo v záujme oboch strán. Takáto argumentácia je mimo rámca zákonnej úpravy § 255 Civilného sporového poriadku, keďže nevyjadruje pomer úspechu strán vo veci, a preto je porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. (por. tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 54/2019-12).

18. Dovolací súd preto vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania konštatuje, že právne závery odvolacieho súdu v tejto časti z vykonaných skutkových zistení nevyplývajú, zároveň odvolací súd nebol vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, keď jeho rozhodnutie nemožno považovať za konzistentné a z celkového hľadiska presvedčivé. Dovolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z toho, že žalobkyňa bola úspešná len čiastočne a to v rozsahu 66,29 %, keď hodnota BSM bola určená vo výške 213.290,98 eura (10.960 eur - hnutelné veci, 7.884,38 eura - stav na účte, 27.446,60 eura - protiprávne nakladanie s prostriedkami na účte a 167.000 eur - hodnota nehnuteľností) s tým, že súd prvej inštancie neakceptoval návrh žalobkyne, aby sa od hodnoty nehnuteľností odrátala hodnota vecného bremena. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí následne uviedol, že ide o nevýznamné položky, nemajúce rozhodný vplyv na výsledok sporu a rozhodnou bola otázka hodnoty nehnuteľností, pričom neuviedol, z akého dôvodu vyhodnotil položky 10.960 eur - hnutelné veci, 7.884,38 eura - stav na účte, 27.446,60 eura - protiprávne nakladanie s prostriedkami na účte ako „nevýznamné položky“ a taktiež neuviedol, z akého dôvodu pri svojom rozhodovaní vychádzal z premisy, že rozhodnou bola iba otázka hodnoty nehnuteľností.

19. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne, najvyšší súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.